

Број: 1-03-34900-3/19-15

Датум: 17.06.2019.

Београд

На основу члана 4. став 1. Споразума о снижавању цена услуга роминга у јавним мобилним комуникационим мрежама у региону Западног Балкана, чл. 8. став 1. тачка 2), 17. став 1. и 22. Закона о електронским комуникацијама („Службени гласник РС“, бр. 44/10, 60/13 – УС, 62/14 и 95/18 – др. закон), члана 136. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС“, бр. 18/16 и 95/18 – аутентично тумачење), чл. 12. став 1. тачка 2), 21. став 1. и 28. Статута Регулаторне агенције за електронске комуникације („Службени гласник РС“, бр. 125/14 и 30/16), у поступку одређивања операторима обавезе снижавања цена регулисаних услуга роминга, обавезе снижавања цене терминације и других услова за пружање услуга роминга у јавним мобилним комуникационим мрежама у региону Западног Балкана,

Регулаторна агенција за електронске комуникације и поштанске услуге доноси

РЕШЕЊЕ

- I. Операторима **Предузеће за телекомуникације Телеком Србија акционарско друштво, Београд**, Таковска 2, Београд, **TELENOR D.O.O. BEOGRAD**, Омладинских бригада 90, Београд, **VIP MOBILE DOO BEOGRAD (NOVI BEOGRAD)**, Милутина Миланковића 1ж, Београд-Нови Београд, **MUNDIO MOBILE d.o.o. Beograd-Novii Beograd**, Владимира Поповића 38-40, Београд-Нови Београд и **GLOBALTEL d.o.o. Beograd**, Булевар Михаила Пупина 115е, Београд-Нови Београд, одређује се обавеза снижавања цена регулисаних услуга роминга и цене терминације позива у ромингу у јавним мобилним комуникационим мрежама у региону Западног Балкана почев од 1.7.2019. године.

Регулисане услуге роминга у региону Западног Балкана су:

- 1) регулисани позив у ромингу, који подразумева одлазни говорни телефонски позив корисника роминга у терестријалној мобилној мрежи, који започиње у гостујућој мрежи и терминира у јавној комуникационој мрежи у региону Западног Балкана или долазни говорни телефонски позив корисника роминга у терестријалној мобилној мрежи, који започиње у јавној комуникационој мрежи у региону Западног Балкана и терминира у гостујућој мрежи. Регулисани позив у ромингу

- обухвата само говорни телефонски позив у терестријалној мобилној мрежи, не и позив путем услуге преноса података;
- 2) регулисана SMS порука у ромингу, која подразумева SMS поруку коју је послао корисник роминга и која започиње у гостујућој мрежи и терминира у терестријалној мобилној мрежи у региону Западног Балкана или SMS поруку коју је примио корисник роминга и која започиње у терестријалној мобилној мрежи у региону Западног Балкана и терминира у гостујућој мрежи. Регулисана SMS порука у ромингу мора имати исте техничке параметре као SMS порука у домаћем саобраћају;
 - 3) регулисана услуга преноса података у ромингу, која подразумева услугу која омогућава коришћење преноса података са комутацијом пакета од стране корисника роминга преко његовог мобилног уређаја док је повезан на гостујућу мрежу у региону Западног Балкана и не укључује пренос ни пријем регулисаних позива у ромингу и регулисаних SMS порука у ромингу, али укључује пренос и пријем MMS порука у ромингу.

Гостујућа мрежа подразумева терестријалну јавну мобилну мрежу која се налази на територији Западног Балкана, а није домаћа мрежа пружаоца услуга роминга, који дозвољава кориснику роминга да позива или да прима позиве, да шаље или прима SMS поруке или да користи пренос података са комутацијом пакета.

II. Почев од 1.7.2019. године до 30.6.2021. године оператори из става I. диспозитива овог решења могу наплаћивати додатну накнаду на домаћу малопродајну цену за регулисане одлазне позиве у ромингу, регулисане послате SMS поруке у ромингу и регулисане услуге преноса података у ромингу, односно накнаду за регулисане долазне позиве у ромингу у региону Западног Балкана и одређује им се обавеза примене следећег **начина наплате регулисаних услуга роминга** у јавним мобилним комуникационим мрежама у региону Западног Балкана:

- 1) Максимални износ додатне накнаде на домаћу малопродајну цену за регулисане одлазне позиве у ромингу, регулисане послате SMS поруке у ромингу и регулисане услуге преноса података у ромингу (без ПДВ-а) је:

Регулисана услуга роминга	Период примене	Максимална додатна накнада (у еврима)
Одлазни позив	од 1.7.2019. до 30.6.2021. године	0,05 по минути
Послата SMS порука	од 1.7.2019. до 30.6.2021. године	0,02 по SMS поруци
Пренос података	од 1.7.2019. до 30.6.2020. године	0,025 по МВ
	од 1.7.2020. до 30.6.2021. године	0,015 по МВ

где се под домаћом малопродајном ценом подразумева малопродајна јединична цена оператора из става I. диспозитива овог решења, као пружалаца услуга роминга, која се примењује на одлазне позиве и послате SMS поруке, започете и завршене у различитим јавним комуникационим мрежама у Републици Србији, односно на пренос података које је корисник потрошио у Републици Србији. Када не постоји тачно одређена домаћа малопродајна јединична цена подразумева се исти механизам наплате који се примењује на корисника за одлазне позиве и послате SMS поруке, започете и завршене у различитим јавним комуникационим мрежама у Републици Србији, односно за пренос података које је корисник потрошио у Републици Србији.

Изузетно, почев од 1.7.2019. године, а најкасније закључно са 31.12.2019. године, под домаћом малопродајном ценом подразумева се јединствена просечна малопродајна јединична цена за сваког оператора из става I. диспозитива овог решења, као пружаоца услуга роминга, за одлазне позиве и послате SMS поруке, започете и завршене у различитим јавним комуникационим мрежама у Републици Србији, односно за пренос података које је корисник потрошио у Републици Србији, а која се обрачунава тако што се укупни приходи од пружених услуга националних одлазних позива, послатих националних SMS порука и преноса података на домаћем малопродајном тржишту који су остварени у 2018. години поделе са укупном количином оствареног националног саобраћаја у истом периоду за сваку од услуга.

- 2) Збир домаће малопродајне цене и максималне додатне накнаде за регулисане одлазне позиве у ромингу, регулисане послате SMS поруке у ромингу и регулисане услуге преноса података у ромингу не може бити већи од максималне малопродајне цене за регулисане одлазне позиве у ромингу, регулисане послате SMS поруке у ромингу и регулисане услуге преноса података у ромингу (без ПДВ-а), која износи:

Регулисана услуга роминга	Период примене	Максимална малопродајна цена (у еврима)
Одлазни позив	од 1.7.2019. до 30.6.2021. године	0,19 по минути
Послата SMS порука	од 1.7.2019. до 30.6.2021. године	0,06 по SMS поруци
Пренос података	од 1.7.2019. до 30.6.2021. године	0,18 по МВ

при чему ако је домаћа малопродајна цена већа од максималне малопродајне цене за регулисану услугу роминга, примењује се максимална малопродајна цена за регулисану услугу роминга, чак и ако није примењена додатна накнада.

- 3) Максимална накнада за регулисане долазне позиве у ромингу (без ПДВ-а) износи:

Регулисана услуга роминга	Период примене	Максимална накнада (у еврима)
Долазни позив	од 1.7.2019. до 30.6.2020. године	0,04 по минути
	од 1.7.2020. до 30.6.2021. године	0,025 по минути

- 4) За регулисане позиве у ромингу не наплаћује се накнада за успоставу везе. Ако постоји накнада за успоставу везе у домаћим малопродајним тарифама, ова накнада треба да буде искључена из малопродајне цене за регулисане позиве у ромингу која се обрачунава у складу са овим ставом диспозитива решења.
- 5) За регулисане примљене SMS поруке у ромингу и примљене поруке говорне поште у ромингу не наплаћује се додатна накнада, чиме се не доводе у питање друге примењиве накнаде, као што су накнаде за преслушавање таквих порука.
- 6) Наплата додатне накнаде за регулисане одлазне позиве у ромингу и накнаде за регулисане долазне позиве у ромингу врши се по секунди, а оператори из става I. диспозитива овог решења могу применити иницијални минимални обрачунски период који не може бити дужи од 30 секунди за регулисане одлазне позиве у ромингу.
- 7) Наплата додатне накнаде за регулисане услуге преноса података у ромингу врши се по килобајту, уз изузетак MMS порука, које се могу наплаћивати по јединици и у том случају малопродајна цена коју оператори из става I. диспозитива овог решења, као пружаоци услуга роминга, могу наплаћивати својим корисницима роминга за пренос или примање MMS порука у ромингу не сме бити већа од максималне малопродајне цене за регулисану услугу преноса података у ромингу утврђене у тачки 2) овог става диспозитива решења.
- 8) Роминг тарифе за дневну или неку другу фиксну периодичну накнаду, које обухватају одређену количину потрошње регулисаних услуга роминга, могу се понудити под условом да се потрошња те целокупне количине своди на јединичну цену која није већа од цене за регулисане одлазне позиве у ромингу, регулисане послате SMS поруке у ромингу и регулисане услуге преноса података у ромингу утврђене у складу са тачком 1) и 2) овог става диспозитива решења, односно није већа од максималне накнаде за регулисане долазне позиве у ромингу утврђене у тачки 3) овог става диспозитива решења.

III. Почев од 1.7.2021. године операторима из става I. диспозитива овог решења одређује се обавеза укидања додатне накнаде која се додаје на домаћу малопродајну цену, дефинисану на начин у ставу II. тачка 1) диспозитива овог решења, за регулисане одлазне позиве у ромингу, регулисане послате SMS поруке у ромингу и регулисане услуге преноса података у ромингу, укључујући MMS поруке, као и обавеза укидања

накнаде за регулисане долазне позиве у ромингу и свих општих накнада за омогућавање коришћења терминалне опреме или услуге у региону Западног Балкана, осим у случајевима утврђеним у ст. IX. и X. диспозитива овог решења.

IV. Операторима из става I. диспозитива овог решења, као операторима гостујуће мреже у региону Западног Балкана, одређују се **максималне просечне велепродајне накнаде** коју могу наплаћивати од пружаоца услуга роминга из региона Западног Балкана за пружање регулисаних услуга роминга започетих у тој гостујућој мрежи, које износе:

Регулисана услуга роминга	Период примене	Максимална просечна велепродајна накнада (у еврима)
Одлазни и долазни позиви	од 1.7.2019. до 30.6.2021. године	0,05 по минути
	од 1.7.2021. године и даље	0,032 по минути
SMS поруке	од 1.7.2019. до 30.6.2021. године	0,02 по SMS поруци
	од 1.7.2021. године и даље	0,01 по SMS поруци
Пренос података	од 1.7.2019. до 30.6.2020. године	0,025 по пренетом МВ
	од 1.7.2020. до 30.6.2021. године	0,015 по пренетом МВ
	од 1.7.2021. до 31.12.2021. године	0,0077 по пренетом МВ
	од 1.1.2022. до 31.12.2022. године	0,006 по МВ
	од 1.1.2023. до 31.12.2023. године	0,0045 по МВ
	од 1.1.2024. до 31.12.2024. године	0,0035 по МВ
	од 1.1.2025. до 31.12.2025. године	0,003 по МВ
од 1.1.2026. године и даље	0,0025 по МВ	

при чему се:

- максималне просечне велепродајне накнаде израчунавају за период од 12 месеци, односно за преостали краћи период до чијег истека важи регулисана накнада;
- максимална просечна велепродајна накнада за регулисане позиве, укључујући све трошкове оригинације, транзита и терминације, израчунава тако што се укупан остварени приход на велепродајном нивоу подели са укупним бројем минута позива у ромингу на велепродајном нивоу које је оператор стварно искористио за пружање велепродајне услуге позива у ромингу у региону Западног Балкана у релевантном периоду, који се сабирају изражени у секундама, уз могућност оператора да примењује иницијални минимални обрачунски период који не може бити дужи од 30 секунди;
- максимална просечна велепродајна накнада за регулисане SMS поруке израчунава тако што се укупан приход на велепродајном нивоу који оператор оствари за

започињање и пренос регулисаних SMS порука у ромингу у региону Западног Балкана у релевантном периоду подели са укупним бројем SMS порука у ромингу које су започете и пренете у региону Западног Балкана од стране оператора у том периоду;

- максимална просечна veleпродајна накнада за регулисану услугу преноса података израчунава тако што се укупан приход који оператор оствари на veleпродајном нивоу за пружање регулисане услуге преноса података у ромингу у региону Западног Балкана у релевантном периоду подели са укупним бројем мегабајта података стварно потрошених при пружању регулисане услуге преноса података у региону Западног Балкана од стране оператора у том периоду.

- V. Операторима из става I. диспозитива овог решења одређује се **максимална цена терминације за позиве у ромингу у мобилној мрежи** који започињу и завршавају се у региону Западног Балкана, која износи:

Регулисана услуга	Период примене	Максимална цена (у еврима)
Терминација позива у ромингу	од 1.7.2019. до 30.6.2020. године	0,04 по минути
	од 1.7.2020. до 30.6.2021. године	0,025 по минути
	од 1.7.2021. године и даље	0,016 по минути

- VI. Оператори из става I. диспозитива овог решења могу почев од 1.7.2019. године понудити малопродатне цене за услуге роминга другачије од цена регулисаних услуга роминга утврђених у складу са ставом II. диспозитива овог решења, односно почев од 1.7.2021. године другачије од цена регулисаних услуга роминга утврђених у складу са ст. III, X. и XI. диспозитива овог решења, које корисник роминга треба сам да изабере и од којих има користи у односу на цене регулисаних услуга роминга. Оператори су дужни да обавесте корисника роминга о врстама погодности које губи таквим избором. Не доводећи у питање примену другачијих цена за услуге роминга на наведени начин, оператори имају обавезу да аутоматски почев од 1.7.2019. године примене цене регулисаних услуга роминга утврђене у складу са ставом II. диспозитива овог решења, односно од 1.7.2021. године утврђене у складу са ст. III, X. и XI. диспозитива овог решења на све постојеће и нове кориснике роминга. Обавеза из овог става диспозитива овог решења подразумева и да:

- 1) сваки корисник роминга може почев од 1.7.2019. године у сваком тренутку да поднесе захтев за прелазак са цена регулисаних услуга роминга утврђених у складу са ставом II. диспозитива овог решења, односно почев од 1.7.2021. године утврђених у складу са ст. III, X. и XI. диспозитива овог решења, на другачије цене за услуге роминга, као и захтев за повратак на исте.

- 2) када корисник роминга сам изабере да се пребаци на другачије цене за услуге роминга или да се врати на цене регулисаних услуга роминга, свако пребацивање се врши у року од једног радног дана од дана пријема захтева, бесплатно је и не подразумева услове или ограничења у вези са другим елементима претплата који се не односе на роминг. Оператори из става I. диспозитива овог решења, као пружаоци услуга роминга, могу одложити пребацивање до истека минималног утврђеног периода важења претходних цена за услуге роминга који није дужи од два месеца.

VII. Оператори из става I. диспозитива овог решења почев од 1.7.2019. године имају обавезу да:

- 1) обавесте корисника роминга да се на њега примењују цене за регулисане позиве у ромингу, слање регулисаних SMS порука у ромингу и коришћене регулисане услуге преноса података у ромингу у региону Западног Балкана, те да кориснику роминга, када уђе на територију региона Западног Балкана изузев када уђе на територију Републике Србије као територију оператора матичне домаће мреже, пруже аутоматски, путем поруке, без непотребног одлагања и бесплатно, основне персонализоване информације о одређивању цена (укључујући ПДВ) које се примењују на регулисане одлазне и долазне позиве у ромингу, на слање регулисаних SMS порука у ромингу и коришћење регулисане услуге преноса података у ромингу у региону Западног Балкана, осим ако је корисник роминга обавестио оператора да не захтева ову услугу;
- 2) обавештавају своје кориснике, пре закључења уговора и редовно после тога, о ризику аутоматског и неконтролисаног укључивања услуге преноса података и преузимања података у ромингу и бесплатно обавештавају своје кориснике на јасан и лако разумљив начин о томе како да искључе аутоматска укључивања услуге преноса података у ромингу да би избегли неконтролисану потрошњу услуга преноса података у ромингу у региону Западног Балкана;
- 3) омогући једно или више максималних финансијских ограничења за одређене периоде коришћења регулисане услуге преноса података у ромингу у региону Западног Балкана, под условом да је корисник роминга унапред обавештен о одговарајућим количинским износима;
- 4) предузимају разумне кораке да би заштитили своје кориснике од плаћања накнада за регулисане услуге роминга у региону Западног Балкана за ненамеран приступ регулисаним услугама роминга док се налазе у Републици Србији, што укључује обавештавање корисника о начинима да се избегне ненамерно коришћење роминга у пограничним подручјима.

VIII. Оператори из става I. диспозитива овог решења почев од 1.7.2019. године треба да испуне све оправдане захтеве за приступ veleprodajним услугама роминга операторима који пружају услуге роминга у региону Западног Балкана.

- IX.** Оператори из става I. диспозитива овог решења почев од 1.7.2021. године, у посебним и изузетним околностима, када не могу повратити укупне стварне и процењене трошкове пружања регулисаних услуга роминга у региону Западног Балкана, могу поднети захтев Регулаторној агенцији за електронске комуникације и поштанске услуге за одобрење примене додатне накнаде на домаћу малопродајну цену за регулисане одлазне позива у ромингу, регулисане послате SMS поруке у ромингу и регулисани преноса података у ромингу, односно за одобрење примене накнаде за регулисане долазне позиве у ромингу, неопходне за повраћај трошкова пружања тих регулисаних услуга роминга, у складу са одговарајућим општим актом Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге, при чему:
- 1) додатна накнада не може бити већа од максималне просечне veleпродајне накнаде за пружање услуга роминга утврђене у ставу IV. диспозитива овог решења;
 - 2) збир домаће малопродајне цене и максималне додатне накнаде не може бити већи од максималне малопродајне цене за регулисане услуге роминга утврђене у ставу II. тачка 2) диспозитива овог решења;
 - 3) накнада за регулисане долазне позиве у ромингу у региону Западног Балкана не може бити већа од 0,016 EUR по минути (без ПДВ-а).
- X.** Оператори из става I. диспозитива овог решења почев од 1.7.2021. године могу применити „политику примереног коришћења“ на коришћење регулисаних услуга роминга у региону Западног Балкана, ради спречавања злоупотребе и непримереног коришћења регулисаних услуга роминга од стране корисника роминга, у складу са одговарајућим општим актом Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге, укључујући примену додатне накнаде, односно накнаде на начин утврђен у ставу II. диспозитива овог решења, ако корисник роминга злоупотреби или непримерено користи регулисане услуге роминга у региону Западног Балкана.

Образложење

Споразум о снижавању цена услуга роминга у јавним мобилним комуникационим мрежама у региону Западног Балкана (у даљем тексту: Споразум) потписан је 4.4.2019. године, као један од корака договорених у Изјави подршке Дигиталној агенди за Западни Балкан, са циљем постизања високог нивоа заштите потрошача, конкуренције и транспарентности на тржишту електронских комуникација.

Приликом закључивања Споразума узето је у обзир да су цене малопродајних услуга роминга у региону Западног Балкана и даље високе, да су цене малопродајних услуга роминга у Европској унији исте као домаће цене тј. да важе правила „роминга као код куће“

(*Roam Like At Home*), да постоје предности снижавања цена услуга роминга за крајње кориснике у региону Западног Балкана, као и да се доприноси остваривању циља регионалне економске интеграције и обавеза наведених у Вишегодишњем акционом плану за регионални економски простор (*MAP REA*).

Прописи који су узети у обзир при закључивању Споразума, а којима се у Европској унији регулишу правила „роминга као код куће“, су следећи:

- Уредба (ЕУ) 531/2012 Европског парламента и Савета од 13. јуна 2012. године о ромингу у јавним мобилним комуникационим мрежама у Унији, измењена Уредбом (ЕУ) 2015/2020 Европског парламента и Савета од 25. новембра 2015. године и Уредбом (ЕУ) 2017/920 Европског парламента и Савета од 17. маја 2017. године (у даљем тексту: Уредба 531/2012 измењена Уредбом 2015/2020 и Уредбом 2017/920);
- Спроведбена уредба Комисије (ЕУ) 2016/2286 од 15. децембра 2016. године о утврђивању детаљних правила о примени политике примереног коришћења, о методологији процене одрживости укидања малопродајних додатних накнада за роминг и о захтеву који подноси пружалац услуга роминга за потребе те процене (у даљем тексту: Спроведбена уредба 2016/2286) и
- Спроведбена уредба Комисије (ЕУ) 2018/1979 од 13. децембра 2018. године о одређивању пондерисаног просека максималних цена терминације позива у мобилним мрежама у Унији (у даљем тексту: Спроведбена уредба 2018/1979).

Сходно члану 1. Споразума, максималне малопродајне цене роминга у региону Западног Балкана треба довести на ниво цена према правилима „роминга као код куће“ која важе у Европској унији и то најкасније до 1. јула 2021. године, те треба увести прелазни период почев од 1. јула 2019. године.

Одредбом члана 4. став 1. Споразума прописано је да ће регулаторна тела надлежна за електронске комуникације у региону Западног Балкана бити одговорна за примену Споразума, укључујући прописивање цена терминације у мобилној мрежи за регулисане позиве у ромингу који започињу и завршавају се у региону Западног Балкана, на бази реципроцитета по ценама које су у складу са одрживошћу обавеза утврђених у члану 2. став 2. тач. а) и в) Споразума, најкасније до 1. јула 2019. године.

Регулаторна агенција за електронске комуникације и поштанске услуге (у даљем тексту: Агенција) је на основу надлежности установљених чланом 4. став 1. Споразума и чл. 8. став 1. тачка 2) и 22. Закона о електронским комуникацијама („Службени гласник РС“, бр. 44/10, 60/13 – УС, 62/14 и 95/18 – др. закон, у даљем тексту: Закон) спровела поступак утврђивања обавезе снижавања цена регулисаних услуга роминга, обавезе снижавања цене терминације за позиве у ромингу и других услова за пружање услуга роминга у јавним мобилним комуникационим мрежама у региону Западног Балкана.

Агенција је у складу са одредбама чл. 1-5. Споразума, а узимајући у обзир Уредбу 531/2012 измењену Уредбом 2015/2020 и Уредбом 2017/920, Спроведбену уредбу 2016/2286,

Сprovedбену уредбу 2018/1979, као и BEREC Смернице BoR (16)34¹, BEREC Смернице BoR (17)56², операторима **Предузеће за телекомуникације Телеком Србија акционарско друштво, Београд**, Таковска 2, Београд (у даљем тексту: Телеком Србија а.д.), **TELENOR D.O.O. BEOGRAD**, Омладинских бригада 90, Београд (у даљем тексту: TELENOR D.O.O.), **VIP MOBILE DOO BEOGRAD (NOVI BEOGRAD)**, Милутина Миланковића 1ж, Београд-Нови Београд (у даљем тексту: VIP MOBILE DOO), **MUNDIO MOBILE d.o.o. Beograd-Novi Beograd**, Владимира Поповића 38-40, Београд-Нови Београд (у даљем тексту: MUNDIO MOBILE d.o.o.) и **GLOBALTEL d.o.o. Beograd**, Булевар Михаила Пупина 115е, Београд-Нови Београд (у даљем тексту: GLOBALTEL d.o.o.) одредила садржину обавезе снижавања цена регулисаних услуга роминга, обавезе снижавања цене терминације и других услова за пружање услуга роминга у јавним мобилним комуникационим мрежама у региону Западног Балкана почев од 1.7.2019. године.

Регулисане услуге роминга у региону Западног Балкана су:

- 1) регулисани позив у ромингу, који подразумева одлазни говорни телефонски позив корисника роминга у терестријалној мобилној мрежи, који започиње у гостујућој мрежи и терминира у јавној комуникационој мрежи у региону Западног Балкана или долазни говорни телефонски позив корисника роминга у терестријалној мобилној мрежи, који започиње у јавној комуникационој мрежи у региону Западног Балкана и терминира у гостујућој мрежи. Регулисани позив у ромингу обухвата само говорни телефонски позив у терестријалној мобилној мрежи, не и позив путем услуге преноса података;
- 2) регулисана SMS порука у ромингу, која подразумева SMS поруку коју је послао корисник роминга и која започиње у гостујућој мрежи и терминира у терестријалној мобилној мрежи у региону Западног Балкана или SMS поруку коју је примио корисник роминга и која започиње у терестријалној мобилној мрежи у региону Западног Балкана и терминира у гостујућој мрежи. Регулисана SMS порука у ромингу мора имати исте техничке параметре као SMS порука у домаћем саобраћају;
- 3) регулисана услуга преноса података у ромингу, која подразумева услугу која омогућава коришћење преноса података са комутацијом пакета од стране корисника роминга преко његовог мобилног уређаја док је повезан на гостујућу мрежу у региону Западног Балкана и не укључује пренос ни пријем регулисаних позива у ромингу и регулисаних SMS порука у ромингу, али укључује пренос и пријем MMS порука у ромингу.

Гостујућа мрежа подразумева терестријалну јавну мобилну мрежу која се налази на територији Западног Балкана, а није домаћа мрежа пружаоца услуга роминга, који дозвољава

¹ BEREC Guidelines BoR(16)34 on Regulation (EU) 531/2012, as amended by Regulation (EU)2015/2120

² BEREC Guidelines BoR (17)56 on Regulation (EU) No 531/2012, as amended by Regulation (EU) 2015/2120 and Commission Implementing Regulation (EU) 2016/2286 (Retail Roaming Guidelines)

кориснику роминга да позива или да прима позиве, да шаље или прима SMS поруке или да користи пренос података са комутацијом пакета.

Сходно одредбама члана 2. Споразума, почев од 1.7.2019. године до 30.6.2021. године оператори Телеком Србија а.д., TELENOR D.O.O., VIP MOBILE DOO, MUNDIO MOBILE d.o.o. и GLOBALTEL d.o.o. могу наплаћивати додатну накнаду на домаћу малопродајну цену за регулисане одлазне позиве у ромингу, регулисане послате SMS поруке у ромингу и регулисане услуге преноса података у ромингу, односно накнаду за регулисане долазне позиве у ромингу у региону Западног Балкана. Овим операторима одређује се обавеза примене следећег начина наплате регулисаних услуга роминга у јавним мобилним комуникационим мрежама у региону Западног Балкана, како је утврђено у ставу II. диспозитива овог решења:

- 1) Максимални износ додатне накнаде на домаћу малопродајну цену за регулисане услуге у ромингу (без ПДВ-а) је: за регулисани одлазни позив у ромингу 0,05 евра по минути од 1.7.2019. до 30.6.2021. године, за регулисану послату SMS поруку у ромингу 0,02 евра по SMS поруци од 1.7.2019. до 30.6.2021. године и за регулисану услугу преноса података у ромингу 0,025 евра по МВ од 1.7.2019. до 30.6.2020. године и 0,015 евра по МВ од 1.7.2020. до 30.6.2021. године, при чему се под домаћом малопродајном ценом подразумева малопродајна јединична накнада оператора Телеком Србија а.д., TELENOR D.O.O., VIP MOBILE DOO, MUNDIO MOBILE d.o.o. и GLOBALTEL d.o.o., као пружалаца услуга роминга, која се примењује на одлазне позиве и послате SMS поруке, започете и завршене у различитим јавним комуникационим мрежама у Републици Србији, односно на пренос података које је корисник потрошио у Републици Србији. Када не постоји тачно одређена домаћа малопродајна јединична цена подразумева се исти механизам наплате који се примењује на корисника за одлазне позиве и послате SMS поруке, започете и завршене у различитим јавним комуникационим мрежама у Републици Србији, односно за пренос података које је корисник потрошио у Републици Србији. То подразумева да у ситуацијама када не постоји домаћа малопродајна јединична цена (нпр. у случају домаћих тарифних пакета са ограниченом или неограниченом количином саобраћаја), у погледу домаће малопродајне цене узима се исти механизам наплате као да корисник услуга роминга користи домаћи тарифни пакет. Што се тиче домаћих тарифних пакета са тачно одређеном количином саобраћаја, примењује се исти механизам наплате као у домаћем саобраћају, при чему се потрошени саобраћај у ромингу одузима од укупне количине саобраћаја из домаћег тарифног пакета. Када се целокупна количина саобраћаја из домаћег тарифног пакета потроши (било у домаћем саобраћају, било у ромингу), домаћа малопродајна цена подразумева јединичну цену која се примењује на позиве, SMS поруке и пренос података у домаћем саобраћају ван тог пакета.

Изузетно, почев од 1.7.2019. године, а најкасније закључно са 31.12.2019. године, под домаћом малопродајном ценом подразумева се јединствена просечна малопродајна

јединична цена за сваког оператора из става I. диспозитива овог решења, као пружаоца услуга роминга, за одлазне позиве и послате SMS поруке, започете и завршене у различитим јавним комуникационим мрежама у Републици Србији, односно за пренос података које је корисник потрошио у Републици Србији, а која се обрачунава тако што се укупни приходи од пружених услуга националних одлазних позива, послатих националних SMS порука и преноса података на домаћем малопродајном тржишту који су остварени у 2018. години поделе са укупном количином оствареног националног саобраћаја у истом периоду за сваку од услуга.

- 2) Збир домаће малопродајне цене и максималне додатне накнаде за регулисане одлазне позиве у ромингу, регулисане послате SMS поруке у ромингу и регулисане услуге преноса података у ромингу почев од 1.7.2019. до 30.6.2021. године не може бити већи од максималне малопродајне цене за регулисане одлазне позиве у ромингу, регулисане послате SMS поруке у ромингу и регулисане услуге преноса података у ромингу (без ПДВ-а), која износи: за регулисани одлазни позив у ромингу 0,19 евра по минути, за регулисану послату SMS поруку у ромингу 0,06 евра по SMS поруци и за регулисану услугу преноса података у ромингу 0,18 евра по МВ, при чему ако је домаћа малопродајна цена већа од максималне малопродајне цене за регулисану услугу роминга, примењује се максимална малопродајна цена за регулисану услугу роминга, чак и ако није примењена додатна накнада.
- 3) Максимална накнада за регулисане долазне позиве у ромингу (без ПДВ-а) износи: 0,04 евра по минути од 1.7.2019. до 30.6.2020. године и 0,025 евра по минути од 1.7.2020. до 30.6.2021. године.
- 4) За регулисане позиве у ромингу не наплаћује се накнада за успоставу везе. Ако постоји накнада за успоставу везе у домаћим малопродајним тарифама, ова накнада треба да буде искључена из домаће малопродајне цене за регулисане позиве у ромингу која се обрачунава у складу са ставом II. диспозитива овог решења.
- 5) За регулисане примљене SMS поруке у ромингу и примљене поруке говорне поште у ромингу не наплаћује се додатна накнада, чиме се не доводе у питање друге примењиве накнаде, као што су накнаде за преслушавање таквих порука.
- 6) Наплата додатне накнаде за регулисане одлазне позиве у ромингу и накнаде за регулисане долазне позиве у ромингу врши се по секунди, а оператори Телеком Србија а.д., TELENOR D.O.O., VIP MOBILE DOO, MUNDIO MOBILE d.o.o. и GLOBALTEL d.o.o. могу применити иницијални минимални обрачунски период који не може бити дужи од 30 секунди за регулисане одлазне позиве у ромингу.
- 7) Наплата додатне накнаде за регулисане услуге преноса података у ромингу врши се по килобајту, уз изузетак MMS порука, које се могу наплаћивати по јединици и у том случају малопродајна цена коју оператори Телеком Србија а.д., TELENOR D.O.O., VIP MOBILE DOO, MUNDIO MOBILE d.o.o. и GLOBALTEL d.o.o., као пружаоци услуга роминга, могу наплаћивати својим корисницима роминга за пренос или примање

MMS порука у ромингу не сме бити већа од максималне малопродајне цене за регулисану услугу преноса података у ромингу утврђене у ставу II. тачка 2) диспозитива овог решења.

- 8) Роминг тарифе за дневну или неку другу фиксну периодичну накнаду, које обухватају одређену количину потрошње регулисаних услуга роминга, оператори Телеком Србија а.д., TELENOR D.O.O., VIP MOBILE DOO, MUNDIO MOBILE d.o.o. и GLOBALTEL d.o.o., као пружаоци услуга роминга, могу понудити под условом да се потрошња те целокупне количине своди на јединичну цену која није већа од цене за регулисане одлазне позиве у ромингу, регулисане послате SMS поруке и регулисане услуге преноса података у ромингу утврђене у складу са ставом II. тач. 1) и 2) диспозитива овог решења, односно није већа од максималне накнаде за регулисане долазне позиве у ромингу утврђене у ставу II. тачка 3) диспозитива овог решења.

Сагласно члану 5. Споразума, операторима Телеком Србија а.д., TELENOR D.O.O., VIP MOBILE DOO, MUNDIO MOBILE d.o.o. и GLOBALTEL d.o.o. почев од 1.7.2021. године одређује се обавеза укидања додатне накнаде која се додаје на домаћу малопродајну цену, дефинисану на начин у ставу II. тачка 1) диспозитива овог решења, за регулисане одлазне позиве у ромингу, регулисане послате SMS поруке у ромингу и регулисане услуге преноса података у ромингу, укључујући MMS поруке, као и обавеза укидања накнаде за регулисане долазне позиве у ромингу, као и свих општих накнада за омогућавање коришћења терминалне опреме или услуге у региону Западног Балкана, осим у случајевима утврђеним у ст. IX. и X. диспозитива овог решења, односно у случајевима одобрења примене додатне накнаде од стране Агенције неопходне за повраћај трошкова пружања тих услуга и примене „политике примереног коришћења“, у складу са општим актима Агенције које, сходно члану 6. став 2. Споразума, Агенција има обавезу да усвоји до 31. децембра 2020. године.

У складу са чланом 3. Споразума, операторима Телеком Србија а.д., TELENOR D.O.O., VIP MOBILE DOO, MUNDIO MOBILE d.o.o. и GLOBALTEL d.o.o., као операторима гостујуће мреже у региону Западног Балкана, одређују се максималне просечне veleprodajне накнаде коју могу наплаћивати од пружалаца услуга роминга у региону Западног Балкана за пружање регулисаних услуга роминга започетих у тој гостујућој мрежи, која износи: за регулисане одлазне и долазне позиве у ромингу 0,05 евра по минути од 1.7.2019. до 30.6.2021. године и 0,032 евра по минути од 1.7.2021. године и даље, за регулисане SMS поруке 0,02 евра по SMS поруци од 1.7.2019. до 30.6.2021. године и 0,01 евра по SMS поруци од 1.7.2021. године и даље, за регулисану услугу преноса података 0,025 евра по МВ од 1.7.2019. до 30.6.2020. године, 0,015 евра по МВ од 1.7.2020. до 30.6.2021. године, 0,0077 евра по МВ од 1.7.2021. до 31.12.2021. године, 0,006 евра по МВ од 1.1.2022. до 31.12.2022. године, 0,0045 евра по МВ од 1.1.2023. до 31.12.2023. године, 0,0035 евра по МВ од 1.1.2024. до 31.12.2024. године, 0,003 евра по МВ од 1.1.2025. до 31.12.2025. године и 0,0025 евра по МВ од 1.1.2026. године и даље.

Максималне просечне veleprodajне накнаде се израчунавају за период од 12 месеци, односно за преостали краћи период до чијег истека важи регулисана накнада.

Максимална просечна veleпродајна накнада за регулисане позиве, укључујући све трошкове оригинације, транзита и терминације, израчунава тако што се укупан остварени приход на veleпродајном нивоу подели са укупним бројем минута позива у ромингу на veleпродајном нивоу које је оператор стварно искористио за пружање veleпродајне услуге позива у ромингу у региону Западног Балкана у релевантном периоду, који се сабирају изражени у секундама, уз могућност оператора да примењује иницијални минимални обрачунски период који не може бити дужи од 30 секунди;

Максимална просечна veleпродајна накнада за регулисану SMS поруку израчунава се тако што се укупан приход на veleпродајном нивоу који оператор оствари за започињање и пренос регулисаних SMS порука у ромингу у региону Западног Балкана у релевантном периоду подели са укупним бројем SMS порука у ромингу које су започете и пренете у региону Западног Балкана од стране оператора у том периоду.

Максимална просечна veleпродајна накнада за регулисану услугу преноса података израчунава се тако што се укупан приход који оператор оствари на veleпродајном нивоу за пружање регулисаних услуга преноса података у ромингу у региону Западног Балкана у релевантном периоду подели са укупним бројем мегабајта података стварно потрошених при пружању регулисане услуге преноса података у региону Западног Балкана од стране оператора у том периоду.

Оператори Телеком Србија а.д., TELENOR D.O.O., VIP MOBILE DOO, MUNDIO MOBILE d.o.o. и GLOBALTEL d.o.o., као оператори гостујуће мреже у региону Западног Балкана, почев од 1.7.2019. године не наплаћују никакву накнаду пружаоцу услуга роминга или оператору домаће мреже корисника роминга за терминацију регулисане SMS поруке у ромингу послате кориснику роминга док је у ромингу у њиховој гостујућој мрежи, осим veleпродајне накнаде из става IV диспозитива овог решења.

Сагласно одредби члана 4. став 2. Споразума, операторима Телеком Србија а.д., TELENOR D.O.O., VIP MOBILE DOO, MUNDIO MOBILE d.o.o. и GLOBALTEL d.o.o. одређује се максимална цена терминације за позива у ромингу у мобилној мрежи који започињу и завршавају се у региону Западног Балкана која износи: 0,04 евра по минути од 1.7.2019. до 30.6.2020. године, 0,025 евра по минути од 1.7.2020. до 30.6.2021. године и 0,016 евра по минути од 1.7.2021. године и даље.

Оператори Телеком Србија а.д., TELENOR D.O.O., VIP MOBILE DOO, MUNDIO MOBILE d.o.o. и GLOBALTEL d.o.o. могу почев од 1.7.2019. године понудити малопродајне цене за услуге роминга другачије од цена регулисаних услуга роминга утврђених у складу са ставом II. диспозитива овог решења, односно почев од 1.7.2021. године другачије од од цена регулисаних услуга роминга утврђених у складу са ст. III, X. и XI. диспозитива овог решења, које корисник роминга треба сам да изабере и од којих има користи у односу на цене регулисаних услуга роминга. Оператори дужни да обавесте корисника роминга о врстама погодности које губи таквим избором. Не доводећи у питање примену другачијих цена за услуге роминга на наведени начин, оператори имају обавезу да почев од 1.7.2019. године

аутоматски примене цене регулисаних услуга роминга утврђене у складу са ставом II. диспозитива овог решења, односно почев од 1.7.2021. године утврђене у складу са ст. III, X. и XI. диспозитива овог решења на све постојеће и нове кориснике роминга. Ова обавеза оператора подразумева и да:

- 1) сваки корисник роминга може почев од 1.7.2019. године у сваком тренутку да поднесе захтев за прелазак са цена регулисаних услуга роминга утврђених у складу са ставом II. диспозитива овог решења, односно почев од 1.7.2021. године утврђених у складу са ст. III, X. и XI. диспозитива овог решења, на другачије цене за услуге роминга као и захтев за повратак на исте.
- 2) када корисник роминга сам изабере да се пребаци на другачије цене за услуге роминга или да се врати на цене регулисаних услуга роминга, свако пребацивање се врши у року од једног радног дана од дана пријема захтева, бесплатно је и не подразумева услове или ограничења у вези са другим елементима претплата који се не односе на роминг. Оператори из става I. диспозитива овог решења, као пружаоци услуга роминга, могу одложити пребацивање до истека минималног утврђеног периода важења претходних цена за услуге роминга који није дужи од два месеца.

Оператори Телеком Србија а.д., TELENOR D.O.O., VIP MOBILE DOO, MUNDIO MOBILE d.o.o. и GLOBALTEL d.o.o. почев од 1.7.2019. године имају обавезу да:

- 1) обавесте корисника роминга да се на њега примењују цене за регулисане позиве у ромингу, слање регулисаних SMS порука у ромингу и коришћење регулисане услуге преноса података у ромингу у региону Западног Балкана, те да кориснику роминга, када уђе на територију региона Западног Балкана изузев када уђе на територију Републике Србије као територију оператора матичне домаће мреже, пруже аутоматски, путем поруке, без непотребног одлагања и бесплатно, основне персонализоване информације о одређивању цена (укључујући ПДВ) које се примењују на регулисане одлазне и долазне позиве у ромингу, на слање регулисаних SMS порука у ромингу и коришћење регулисане услуге преноса података у ромингу у региону Западног Балкана, осим ако је корисник роминга обавестио оператора да не захтева ову услугу;
- 2) обавештавају своје кориснике, пре закључења уговора и редовно после тога, о ризику аутоматског и неконтролисаног укључивања услуге преноса података и преузимања података у ромингу и бесплатно обавештавају своје кориснике на јасан и лако разумљив начин о томе како да искључе аутоматска укључивања услуге преноса података у ромингу да би избегли неконтролисану потрошњу услуга преноса података у ромингу у региону Западног Балкана;
- 3) омогуће једно или више максималних финансијских ограничења за одређене периоде коришћења регулисане услуге преноса података у ромингу у региону Западног Балкана, под условом да је корисник роминга унапред обавештен о одговарајућим количинским износима;
- 4) да предузимају разумне кораке да би заштитили своје кориснике од плаћања накнада за услуге роминга у региону Западног Балкана за ненамеран приступ услугама

роминга док се налазе у Републици Србији, што укључује обавештавање корисника о начинима да се избегне ненамерно коришћење роминга у пограничним подручјима.

Сходно одредби члана 3. став 1. Споразума, оператори Телеком Србија а.д., TELENOR D.O.O., VIP MOBILE DOO, MUNDIO MOBILE d.o.o. и GLOBALTEL d.o.o. почев од 1.7.2019. године треба да испуне све оправдане захтеве за приступ велепродајним услугама роминга операторима који пружају услуге роминга у региону Западног Балкана.

У складу са одредбама члана 5. Споразума, оператори Телеком Србија а.д., TELENOR D.O.O., VIP MOBILE DOO, MUNDIO MOBILE d.o.o. и GLOBALTEL d.o.o. почев од 1.7.2021. године, у посебним и изузетним околностима, када не могу повратити укупне стварне и процењене трошкове пружања регулисаних услуга роминга у региону Западног Балкана, могу поднети захтев Агенцији за одобрење примене додатне накнаде на домаћу малопродатну цену за регулисане одлазне позиве у ромингу, регулисане послате SMS порука у ромингу и регулисани пренос података у ромингу, односно за одобрење примене накнаде за регулисане долазне позиве у ромингу, неопходне за повраћај трошкова пружања тих услуга, у складу са одговарајућим општим актом Агенције, при чему:

- 1) додатна накнада не може бити већа од максималне просечне велепродајне накнаде за пружање услуга роминга утврђене у ставу IV. диспозитива овог решења;
- 2) збир домаће малопродатне цене и максималне додатне накнаде не може бити већа од максималне малопродатне цене за регулисане услуге роминга утврђене у ставу II. тачка 2) диспозитива овог решења;
- 3) накнада за регулисане долазне позиве у ромингу у региону Западног Балкана не може бити већа од 0,016 EUR по минути (без ПДВ-а).

Сходно одредби члана 5. став 2. Споразума, оператори Телеком Србија а.д., TELENOR D.O.O., VIP MOBILE DOO, MUNDIO MOBILE d.o.o. и GLOBALTEL d.o.o. почев од 1.7.2021. године могу применити „политику примереног коришћења“ на коришћење регулисаних услуга роминга у региону Западног Балкана пружених по цени на нивоу домаће малопродатне цене услуга, ради спречавања злоупотребе и непримереног коришћења регулисаних услуга роминга од стране корисника роминга, у складу са одговарајућим општим актом Агенције, у укључујући примену додатне накнаде, односно накнаде на начин утврђен у ставу II. диспозитива овог решења, ако корисник роминга злоупотреби или непримерено користи регулисане малопродатне услуге роминга у региону Западног Балкана.

Агенција је у поступку који је претходио доношењу овог решења, операторима Телеком Србија а.д., TELENOR D.O.O., VIP MOBILE DOO, MUNDIO MOBILE d.o.o. и GLOBALTEL d.o.o. предочила чињенице и околности које су од значаја за одлучивање у овој управној ствари и омогућила да у остављеном року од 15 дана, доставе документацију и/или друге доказе за које сматрају да су релевантни за одлучивање, а сагласно одредбама члана 22. став 3. Закона и чл. 11, 102. и 106. став 5. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС“, бр. 18/16 и 95/18 – аутентично тумачење).

У остављеном року изјаснили су се следећи оператори: VIP MOBILE DOO, TELENOR D.O.O. и Телеком Србија а.д.

VIP MOBILE DOO је у свом изјашњењу број K115/19 од 7.6.2019. године изнео да подржава напоре државе усмерене на стварање повољнијих услова за услуге роминга за регион Западног Балкана који ће допринети стварању позитивних ефеката са становишта коришћења услуге и развоја конкуренције. Међутим, у претходном периоду, VIP MOBILE DOO је у неколико наврата указао на проблем у вези са датумом примене роминг регулативе и изузетно кратког рока за имплементацију нових цена. Стога је искористио прилику да још једном истакне да није у могућности да технички спроведе захтеване измене на телекомуникационим системима у кратком року, до 1. јула 2019. године, на начин како је предвиђено Споразумом. На малопродајном нивоу, Споразум подразумева да корисник за услуге роминга у региону Западног Балкана плаћа домаћу малопродајну цену увећану за износ додатне накнаде која је фиксна и дефинисана у наведеном документу. Под домаћом малопродајном ценом подразумева се малопродајна јединична накнада за различите типове саобраћаја остварених на мрежама унутар Републике Србије, што има за последицу измену свих тарифних пакета који су тренутно у понуди VIP MOBILE DOO као и оних пакета који су повучени из понуде али се и даље користе од стране одређеног броја корисника. Измена свих тарифних пакета захтева дужи временски период имплементације и ангажовање додатних ресурса због комплексности захтеваних измена на системима. Наиме, измене на системима треба да омогуће праћење потрошње садржаја пакета како у националном саобраћају тако и у ромингу када се корисник налази у региону Западног Балкана и додатно да омогуће функционалност тарифирања овог саобраћаја на начин како је предвиђено Споразумом, посебно за сваки тип саобраћаја (говорни саобраћај, SMS, пренос података). На велепродајном нивоу, Споразум подразумева поред снижавања цена роминга, такође и регулацију цена мобилне терминације за позиве у ромингу који започињу и завршавају у региону Западног Балкана. VIP MOBILE DOO је напоменуо да међународни саобраћај транзитира преко *carrier*-а и да има јединствену цену међународне терминације за саобраћај који терминира у мобилну мрежу. Такође указује да на системима који служе за извештавање и наплату интерконекцијског саобраћаја нема функционалност наплате на основу А броја, те тако нема могућност да роминг саобраћај који започиње и завршава у региону Западног Балкана наплати у складу са регулисаном ценом терминације у односу на међународну цену терминације која се примењује за остали међународни саобраћај (остатак света). Поред ове функционалности, такође је неопходна и функционалност која подразумева не само наплату на основу А броја већ и информацију да ли се саобраћај реализује унутар региона Западног Балкана или ван овог региона што додатно усложњава комплетно техничко решење. Након детаљне анализе са релевантним тимовима закључак јесте да захтеване измене на телекомуникационим системима оператора VIP MOBILE DOO није могуће спровести у кратком року до 1.7.2019. године, на начин како је предвиђено Споразумом. Имајући наведено у виду, VIP MOBILE DOO је још једном истакао да је неопходан дужи временски рок за имплементацију регулисаних цена за услугу роминга у региону Западног Балкана и да

није у могућности да конфигурисање на системима заврши до предвиђеног рока, те је замолио да се омогући прелазно решење до момента пуне примене Споразума.

TELENOR D.O.O. је у свом изјашњењу број 228/158/19 од 7.6.2019. године изнео да се захваљује Агенцији на сарадњи, транспарентној комуникацији, активном укључивању мобилних оператора и организовању састанака у процесу који је претходио обавештењу. TELENOR D.O.O. као оператор који послује и на тржишту Европске уније на којем је присутна регулација роминга по правилу “роминга као код куће” у начелу је поздравио примену принципа регулације у складу са прописима Европске уније, којима се остварују бенефити за крајње кориснике и последично стимулише повећање саобраћаја мобилних оператора, а која за циљ има регионалну економску интеграцију Западног Балкана. Имајући у виду техничку немогућност имплементације Споразума у року од непуна три месеца од његовог потписивања и упознавања оператора са његовим одредбама, TELENOR D.O.O. је изнео примедбу на датум намераваног почетка имплементације Споразума од 1. јула 2019. године. Примедба се односи превасходно на начин наплате малопродајних регулисаних услуга роминга, прописан чланом 2. Споразума, од 1. јула 2019. године тако што ће оператор моћи да наплати veleпродајну накнаду на домаћу малопродајну цену, где Агенција у предметном обавештењу прецизира шта се под малопродајном јединичном ценом подразумева. Кључни разлози на основу којих TELENOR D.O.O. сматра да решење о омогућавању наплате малопродајних регулисаних услуга како је предвиђено у члану 2. Споразума тренутно није спроводиво, заснивају се на:

- 1) техничкој и логистичкој немогућности система TELENOR D.O.O. да почевши од 1. јула 2019. године врши наплату роминг услуга корисницима по два различита основа у једном моменту (и по основу додатне veleпродајне накнаде и по основу домаће малопродајне цене — умањењем саобраћаја из тарифног пакета или тарифирањем истог саобраћаја ван тарифног пакета). Наиме, због постојања великог броја различитих малопродајних тарифних пакета у комерцијалној употреби, технички систем за обрачун и наплату у овом тренутку није у могућности да, за потребе наплате роминга, прати све те различите тарифне пакете и да им обрачунава потрошњу саобраћаја као да је корисник у домаћој мрежи и да уз све то истовремено дода додатну накнаду;
- 2) чак и када би дуално тарифирање из претходне тачке било могуће (тарифирање или одузимање саобраћаја из пакета у истом моменту када се наплаћује додатна накнада за тај потрошени саобраћај), имплементација става 2. Споразума не може бити технички изведена за кориснике TELENOR D.O.O. јер афектира преко 300 тарифних пакета TELENOR D.O.O. које је неопходно изменити до 1. јула 2019. године.

Будући да горе наведене функционалности захтевају знатне измене на техничким системима обрачуна услуга, промену логике рачунања, наплате и финансијског извештавања у компанији, примена наплате роминг услуга онако како је прописано Споразумом би технички била могућа тек од 1. јануара 2020. године. С друге стране, имајући у виду да сам Споразум предвиђа почетак примене нових решења од 1. јула 2019. године и да се очекује да

од тог датума корисници остваре значајне бенефите када су у питању цене ролинг услуга у земљама Западног Балкана, TELENOR D.O.O. је, као технички изводљиву алтернативу наведеном, предложио да Агенција препозна период од 1. јула 2019. до 1. јануара 2020. године као прелазни период, у коме би се могао успоставити механизам наплате ролинг услуга у складу са техничким могућностима оператора. Наиме, оно што би технички било могуће спровести у овако кратком временском року јесте задржавање постојећег принципа наплате у коме је наплата ролинг услуга одвојена од појединачних тарифних пакета и јединствена је за све пакете. TELENOR D.O.O. је предложио да се утврди јединствена просечна малопродајна цена националног саобраћаја за сваку врсту саобраћаја (позиви, SMS и пренос података) која би важила за све тарифне пакете и на коју би се додавала додатна накнада како је дефинисана Споразумом, уз постизање следећих циљева:

- да се остваре значајни бенефити и смањење цена роаминг услуга за кориснике,
- да се имплементира технички могуће решење од 1. јула 2019. године,
- да се остане у духу начина наплате малопродајне цене ролинг услуге дефинисане Споразумом (повезаност малопродајне цене домаћег саобраћаја и цене ролинг услуга).

Везано за сам начин прорачуна јединствене просечне малопродајне цене националног саобраћаја за сваку врсту саобраћаја, TELENOR D.O.O. је навео да у овом тренутку сви оператори имају две врсте тарифних пакета према начину тарифирања услуга:

- пакети са наплатом утрошеног саобраћаја по јединичној цени (*PAYG* пакети),
- пакети код којих је у месечну претплату укључена одређена количина саобраћаја (*Bundle* пакети), а код којих приход од месечне претплате није директно везан за одређену врсту саобраћаја.

Да би се израчунала јединствена просечна малопродајна цена националног саобраћаја за сваку врсту саобраћаја потребно је:

- 1) сабрати национални саобраћај за сваку врсту саобраћаја (позиви, SMS и пренос података) остварен кроз *PAYG* и кроз *Bundle* пакете,
- 2) сабрати приход остварен од *PAYG* пакета са приходом од претплате за *Bundle* пакете, који би требало поделити по врстама саобраћаја (позиви, SMS и пренос података) по одређеном кључу (*debundling key*), а који би представљао процентуално учешће врсте саобраћаја у приходу од претплате,
- 3) поделити укупни приход из тачке 2) за сваку врсту саобраћаја (позиви, SMS и пренос података) са укупним саобраћајем из тачке 1) по врсти саобраћаја (позиви, SMS и пренос података).

TELENOR D.O.O. је уверења да је ово универзални модел који је применљив код свих оператора, а којим се може најпрецизније израчунати просечна малопродајна цена националног саобраћаја за сваку врсту саобраћаја. Имајући у виду представљене изазове у имплементацији члана 2. Споразума и жељу да се крајњим корисницима омогуће бенефити коришћења ролинг услуга у земљама Западног Балкана почевши од 1. јула 2019. године, TELENOR D.O.O. је замолио да Агенција сагледа и прихвати представљено решење за

обрачун домаће малопродајне цене у току прелазног периода од 1. јула 2019 до 1. јануара 2020. године, до када би се стекле техничке могућности за примену принципа наплате дефинисаног чланом 2. Споразума.

Телеком Србија а.д. је у свом изјашњењу број 255630/3-2019 од 7.6.2019. године изнео да реализација снижавања цена роминга, сходно одредбама члана 2. Споразума, почевши од 1.7.2019. године није технички могућа. Наиме, начин наплате регулисаних услуга роминга сходно члану 2. Споразума у потпуности мења постојећи концепт наплате примењен на системима за наплату у малопродаји Телеком Србија а.д. На малопродајном нивоу, неопходна је примена наплате регулисаних услуга роминга по два различита основа (домаћа малопродајна цена и додатна накнада), што представља потпуно нов концепт наплате и што захтева реконфигурацију сваког појединачног тарифног пакета на системима за наплату. Такође, имплементација Споразума на veleпродајном нивоу, у циљу правилне наплате терминације позива, подразумева раздвајање саобраћаја у зависности од А броја, као и локације А броја и Б броја, што такође захтева значајне измене у концепту рутирања и наплате саобраћаја. Као начин за превазилажење наведеног проблема техничке реализације, Телеком Србија а.д. је предложио да Агенција пропише малопродајне цене регулисаних услуга роминга које би се примениле за све кориснике ових услуга, независно од тарифних профила, почевши од 1.7.2019. године. На овај начин би се постигли прокламовани циљеви Споразума, а прелазни период од 6 месеци Телеком Србија а.д. би искористио за спровођење свих неопходних радова на ИТ системима како би од 1.1.2020. године био у могућности да у потпуности примени начин наплате дефинисан Споразумом.

Агенција је размотрила проблеме и предлоге за њихово превазилажење, изнете у изјашњењима оператора VIP MOBILE DOO, TELENOR D.O.O. и Телеком Србија а.д., те је сматрала да је неопходно да Агенција, приликом одређивања обавеза операторима, уважи проблеме које оператори имају на малопродајном нивоу у погледу техничких препрека за примену цена регулисаних услуга роминга које зависе од домаћих малопродајних цена, а које није могуће отклонити до 1.7.2019. године, јер захтевају одређени временски период за прилагођавање и измене на техничким системима за обрачун и наплату услуга роминга. У супротном, оператори не би били у могућности да примене обавезе предвиђене Споразумом почев од 1.7.2019. године. Стога је Агенција прописала да се изузетно, почев од 1.7.2019. године, а најкасније закључно са 31.12.2019. године, под домаћом малопродајном ценом подразумева јединствена просечна малопродајна јединична цена за сваког оператора из става I. диспозитива овог решења, као пружаоца услуга роминга, за одлазне позиве и послате SMS поруке, започете и завршене на различитим јавним комуникационим мрежама унутар Републике Србије, односно за податке које је корисник потрошио у Републици Србији, а која се обрачунава тако што се укупни приходи од пружених услуга одлазних позива, послатих SMS порука и преноса података на домаћем малопродајном тржишту који су остварени у 2018. години поделе са укупном количином оствареног националног саобраћаја у истом периоду за сваку од услуга. На овај начин Агенција је задржала исти механизам наплате прописан Споразумом, уз прилагођавање дефиниције домаће малопродајне цене за

ограничени временски период не дужи од 6 месеци, како би оператори могли да изврше неопходна прилагођавања својих постојећих система за обрачун и наплату услуга роминга. Истовремено, оваквим решењем се омогућава почетак примене Споразума од 1.7.2019. године и остварују дефинисани циљеви, који се пре свега односе на користи које ће крајњи корисници имати снижавањем цена регулисаних услуга роминга. Имајући у виду наведено, Агенција је прихватила примедбе оператора VIP MOBILE DOO, TELENOR D.O.O. и Телеком Србија а.д. и конкретан предлог TELENOR D.O.O. о начину обрачуна домаће малопродајне цене, те је одлучила као у ставу II. тачка 1) диспозитива овог решења.

У погледу проблема који постоје на велепродајном нивоу, а тичу се раздвајања саобраћаја у зависности од А броја, као и локације А броја и Б броја, што такође захтева измене у концепту рутирања и наплате саобраћаја, на које су указали оператори VIP MOBILE DOO и Телеком Србија а.д., Агенција сматра да наведени проблем оператори могу да превазиђу путем међусобне размене података о саобраћају који потиче и завршава се у региону Западног Балкана или путем формирања заједничке тачке за међуповезивање (*hub*). Из наведених разлога, Агенција не може уважити ове примедбе оператора VIP MOBILE DOO и Телеком Србија а.д.

Како се из напред наведеног може закључити, Агенција је у поступку одлучивања у потпуности ценила пристигла изјашњења оператора, размотрила изнете примедбе и сугестије и поводом истих заузела став који је дат у образложењу овог решења.

Надлежност Агенције да одлучи о обавезама оператора у погледу снижавања цена регулисаних услуга роминга, снижавања цене терминације позива у ромингу и других услова за пружање услуга роминга у јавним мобилним комуникационим мрежама у региону Западног Балкана прописана је чланом 4. став 1. Споразума.

Надлежност Агенције да одлучује о правима и обавезама оператора и корисника прописана је одредбом члана 8. став 1. тачка 2) Закона.

Одредбом члана 21. Статута Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге („Службени гласник РС“, бр. 125/14 и 30/16, у даљем тексту: Статут), прописано је, између осталог, да директор Агенције заступа и представља Агенцију и да је одговоран за законитост њеног рада.

Одредбом члана 22. Закона и члана 28. Статута регулисано је одлучивање о правима и обавезама оператора и корисника, односно, између осталог, прописано је да Агенција о правима и обавезама оператора и корисника из овог закона одлучује решењем које доноси директор Агенције.

На основу наведеног, одлучено је као у диспозитиву овог решења.

Упутство о правном средству: Ово решење је коначно сагласно члану 22. став 4. Закона и против истог се може тужбом покренути управни спор пред Управним судом у року од 30 дана од дана његовог достављања.

ДИРЕКТОР

др Владица Тинтор

Достављено:

- Предузећу за телекомуникације Телеком Србија а.д, Таковска 2, Београд;
- TELENOR D.O.O, Омладинских бригада 90, Београд-Нови Београд;
- VIP MOBILE DOO, Милутина Миланковића 1ж, Београд-Нови Београд;
- MUNDIO MOBILE d.o.o, Владимира Поповића 38-40, Београд-Нови Београд;
- GLOBALTEL d.o.o, Булевар Михаила Пупина 115е, Београд-Нови Београд;
- Сектору за анализу тржишта и економске послове - Служби за анализу тржишта и рачуноводство трошкова;
- Архиви.